

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —
 Helyben háshos hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a bé
 és Ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszadását
 vagy megőrzését nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 31.

Lumen de coelo.

Lármás szenzációk és nehéz bonyo-
 dalmakkal végződött az ó év, a béke
 ünnepével kezdődik az új.

XIII-ik Leo gyémánt miséjét tartja.

Hatvan évvel ezelőtt lépett az Ur
 oltárához, hogy átvegye az apostolok
 örökét. Hatalmat a bűnöket megkötni,
 vagy feloldani a földön, bemutatni a leg-
 szentebb áldozatot és építeni a hives
 lelki üdvét.

Ma, hatvan év után az egész katho-
 likus anyaszentegyház feje és bölcsesége
 által öröme, dicsősége lett.

Beteljesült rajta a jóslás »lumen de
 coelo« fény sugar az égből, a mi pápánk.

Örömmel és hála telt szívvvel mon-
 dunk »Te Deum«-ot e napon, melyet
 nagy pápánknak megérni engedett az Ur.

Mint magyarok, pedig kettős örömmel
 veszünk részt a pápa ünnepén, hisz egész
 történelmünk hála ösztönöz a pápai
 trón iránt. A pápák adták a magyar
 szent koronát, többször megvédték jo-
 gainkat, nagyon sok millióra menő ösz-
 szeget áldoztak önvédelmi harcainkra,
 sőt két város, külön is érezte áldozat
 kész szeretetüket.

XII-ik Incze 1692-ben Várad fel-
 szabadtatása és a vár erődítésére 168,000

frtot áldoz, XIII-ik Leo pedig 30.000 lírát
 küldött a szegedi árvizkárosultaknak.

Akik egy világ egyház gondjai és
 bajai között is mindig meglátták, meg-
 hallották hazánk bajait, kiknek áldozat-
 készsége hazánkért nem lankadt; a pápai
 trón iránti hála nem pusztulhat ki a
 magyar szivekből.

A más vallásúak tisztelik a pápában
 a szentéletű bölcsét és a németek hatal-
 mas császára is meghajlik szavai előtt.
 Mi egyházunk fejét, Krisztus földi hely-
 tartóját tiszteljük a pápában, kinek élete,
 munkája, bölcsesége, hatalma egyházunké
 — a miénk.

1878. év február 20-án választotta
 a bibornoki kollégium pápává és 20 éven
 keresztül annyi vész, vihar között böl-
 csen kormányozza egyházunk hajóját.
 Az egyház pedig óriási előhaladást tesz
 mindenütt. A missziók százakból mil-
 lióká nőtt a hives száma és itt Európá-
 ban meg nem csökkent szeretet és meg-
 növekedett hódolat veszi körül a pápai
 széket.

Az olasz állam mindent el vett a pá-
 pától, de a szeretetet, egy világ hódola-
 tát nem tudta elvenni. Felütötte a királyi
 trónt Rómában a pápáé mellett, de a régi,
 a pápai trónt meg nem ingatta, sőt fé-
 nyében sem lett osztályos — árnyakban
 maradt a másik mellett.

A császárok és fejedelmek képviselte-

tik magukat a pápánál ezen ünnepe
 kalmából, a népek, nemzetek fiainak e-
 rei özőnlenek az örök városba, ho-
 részt vegyenek a pápa miséjén.

Mi itthon borulunk le a jó Isten elő-
 hogy ne vonja meg tőlünk világosságát
 hogy ragyogjon tovább az égi fény, ho-
 ünnepeljük soká meg a »lumen de coelo«
 pápáját, egyházunk látható fejét XIII-
 Leo pápát.

Gyémánt-miséjéhez az egész katho-
 likus világ szeretete adja meg az aran-
 nál drágább foglalatot.

A király döntött.

Politikai életünknek egyik kellemetlen füg-
 kérdése, melynek megoldása oly sok gond-
 okozott a két állam parlamentjének és kö-
 véleménynek, a sokat hánytvetett kvóta vég-
 ideiglenesen mégis rendeztetett. A legmagasab-
 forumnak, Ő Felségének döntése juttatta dűlő-
 ezt a rég óta húzódo ügyet. Ő Felsége ez
 legmagasabb elhatározását a hivatalos tegna-
 száma publikálja.

A nevezetes királyi dekrétum így hangzi:

Kedves báró Bánffy! Minthogy
 magyar korona országainak és a bir-
 dalmi tanácsban képviselt királyságo-
 és országoknak törvényes képviselők
 között azon arányra nézve, melybe
 azok az 1898-ik évben a közös ügye-
 költségeihez járulni tartoznak, az 1867-
 évi XII. t.-cz. 19., 20. és 21. §§-a
 (1867. december 21-én kelt törvény)

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Becsület.

Irta: Mendelényi Béla.

Muki tükre előtt állt és erős kritikát mon-
 dott önmagáról.

Igen, egy kevéssé visszának találta az
 állapotot. Hogy ne; valaki harmadéves jogász,
 de olyaténképpen, hogy minden jogászi évére
 11 életév jut, — ez bizony rezignációra kel-
 het bárkit is.

Muki még csak most ébresztette fel a
 józanság első hideg légáramlata. És, akár mint
 is nézte eddigi pályafutását, nem talált abban
 semmi jóra való, elfogadható momentumot.

Sivár, üres és haszontalan volt eddigi
 élete: az adósságok szakadatlan láncolata.
 Erős vágy ébredett benne, hogy keressen
 valami elfogadható, jobbat, a mi ebből a fe-
 nekellen kátyúból kivezesse.

Önkéntelen eljutott hát arra a pontra, a
 hol a megszorult róka filozofálni szokott, nem
 bizván gyors lábaiban.

Muki is distingválni kezdett és a követ-
 kezdő eredményre lyukadt ki:

Tenger adósságod van, —

De csak két kezed;

Megoldás:

Az egyikkel lödd főba magad, a másikkal
 pedig mutass fügét hitelezőidnek.

— Hm, gondolá, az a megoldás kissé erős.

Tovább distingválta tehát:

Tenger adósságod van, —

De csak két kezed;

Megoldás:

Dolgozzál mindkettővel és tisztázd magad.

— Ha még 10 pár kezem lenne, vélte

Muki, de így? bajosan sikerülne.

Ujra distingválni kezdett:

Tenger adósságod van,

De csak két kezed;

Megoldás:

Két kézzel kapj valami jó pártin és —
 házasodjál meg!

— Ez az. Igen a megoldás: a szalmaszál,
 a keserű pilula és az ütő kártya.

Szalmaszál, mert ingatag még a remény-
 ség is, hogy jó pártit találjon; — keserű pilula,
 mert legfeljebb vén asszony, vagy vén lány
 lesz hajlandó élete sorsát az ő bizonytalan
 hajójára bizoni; — de ütő kártya, ha hozó-
 mány lesz a pilula mellé.

Gyorsan munkához látott tehát. Azonban
 még itt is a könnyebb végét fogta a dolog-
 nak. Hirdette magát:

— H á z a s s á g. 30 éves vagyok. Ügy-
 véd. Előkelő összeköttetésem vannak. Terme-
 tem magas; barna vagyok. Nőstülni óhajtok.
 A hozománytól ugyan — vagyoni helyzetem-
 nél fogva — eltekinthetek; de mégis tudni
 óhajtom, hogy jövődö-belim minő anyagi kö-
 rülmények között él. Arczképes ajánlatokat
 »Komoly szándék« czimen a kiadóba várok.

No, a mi azt illeti, felelet jött rá szépen.
 Mind arczképes, s a legszegényebbnek 35.000
 forint volt »némi« hozománya. S mindannyi-
 döntő feleletet várt »Tisztességes szándék«
 czimen a kiadóba. 300-an azonban elárulták
 kerülő utakon — lakásukat is.

Muki nem állt ugyan kötélnek, de mégis
 utánna járt — vagy tiz helyen — a vi-
 szonyoknak.

Azonban csak két dologról tudott biztos-
 értesítést szerezni; hogy t. i. nincs a világnál
 még egy olyan szepítő-szere, mint a fotografus
 masinája, s hogy Ciceró soha igazabban nem
 mondott annál az egynél: Epistola non erubescit.
 (A levelek nem pirulnak el — akárminő
 szemérmellen hazugság van is rájuk írva).

Ez tehát nem vágott be.

Sebaj; itt a farsang. Végig vadássza az
 összes bálokat.

Fel tehát, az utolsó, de döntő küzdelemre

Tömérdek utánjárás, vakmerő ürügyek és
 lehetetlen ígéretek árán kivásalta a boltosok-
 tól a felszerelést, néhány ujdonsült »kedves
 kollégá«-tól az aprópénzt, — de a legelső bál-
 fecskén, a jogász-bálon, már ott állott a Vigadó
 nagytermében, talpig elegánsan, választékosan és
 asszonyi szemnek tetsző pozitívában.

Egy oszlophoz támaszkodva, sápadt, unott
 arczzal nézte a fényes kompániát. Nézte, ho-
 gyan ugrálnak, hogyan török magukat a zene-
 örült ütemei szerint s micsoda szívvvel-lélel-
 tel

3. §-a bir. törv. lap 146. szám.) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre: a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvény 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján akképen döntöm el, hogy az arány, melyhez a magyar korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok a közös ügyek költségeihez az 1887. évi XXIII. t.-cz. (1887. évi május 21-én kelt törvény bir. tör. lap 47. szám) alapján az 1888-tól 1897-ik évig terjedő időközben járultak, az 1898-ik év tartamára is változatlanul fenntartatik.

Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Kelt Bécsben, 1897. évi december hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy, s. k.

Az 1898-iki közös költségvetés.

A tegnapi hivatalos egész terjedelmében közli az Ő Felsége által jóváhagyott s az 1898-iki évre szóló közös költségvetésnek jóváhagyását, melyet a delegációk elfogadtak.

A költségvetés főbb tételeit a következőkben közöljük:

I. e z i k k.

Közös és rendes szükségletek:

Külügyminisztérium	3,935.500 frt.
Hadügyminisztérium	125,634.421 frt.
Hadi tengerészet	10,563.060 frt.
Pénzügyminisztérium	2,128.340 frt.
Számlellenőrzés	136.520 frt.
Osszesen tehát:	142,397.841 frt.

II. e z i k k.

Közös és rendkívüli szükségletek:

Külügyminisztérium	77,400 frt.
Hadügyminisztérium	11,980,407 frt.
Hadi tengerészet	3,918,200 frt.
Pénzügyminisztérium	11,900 frt.
Osszesen tehát:	15,987,907 frt.

II. fejezet.

I. e z i k k.

A Bosznia és Hercegovina

területén levő csapatok 3,489.000 frt.

Szól ezenkívül a jóváhagyott költségvetés a hadügyet érdeklő rendkívüli hitelről és póthitelről és legvégzetül az 1895. évi közös költségvetés zárszámadását.

A jóváhagyott költségvetés eszel a legfelsőbb kéziratral végződik:

A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről kiküldött és Általunk 1897. évi november hó 16-ára Bécsbe egybehívott bizottságoknak az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1898. évi előirányzata; a Boszniában, Hercegovinában és a Lim-területen levő parancsnokságok, csapatok és intézetek 1898. évi rendkívüli hadseregi szükségletének fedezése; a hadi tengerészet számára 1898-ra egy rendkívüli hitelnek engedélyezése; az 1897. évi póthitelek; továbbá a felhasználási és elszámolási határidő kiterjesztése iránt, a hadsereg rendkívüli szükségletének 1896-ra illetve 1867-re engedélyezett egy-egy hitelre nézve, valamint a hadi tengerészet 1896. évi rendes szükségleténél engedélyezett egy hitel két részösszegére nézve azon felhatalmazással, hogy a nevezett részösszeg egyike más célra használathassék, nemkülönben a hadi tengerészet 1897. évi rendes szükségleténél engedélyezett egy hitelre nézve azon felhatalmazással, hogy ezen hitel fel nem használható maradványösszege más célra fordíthatassék; végre az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1895. évi zárszámadása tárgyában hozott fentebbi határozatait közös minisztériumunk előterjesztése folytán az 1867.

évi XII. törvénycikk értelmében ezenel jóváhagyjuk és megerősítjük.

Kelt Bécsben, 1897. évi december hó 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Goluchowski s. k.

Kállay s. k.

Krieghammer s. k.,
lovassági tábornok.

A sok tervezgetésről.

Sylvester napja, minthogy az év utolsó napjára esik, arra való, hogy végig tekintsen az ember a multon, az elélt sikerek és a füstbe ment tervek felett bírálatot mondjon.

Uj év napja épen arra való, hogy az álmódosások tág tért nyerjenek s a rózsás álmok megvalósulása felett már előre örvendjen az ember.

Nohát most én előre fogok örvendeni.

Nagyvárad város a nagy tervek születési helye.

Itt minden embernek van egy-egy terve, mindenki azt hiszi, hogy az megvalósul és amikor 365-ikszor felkél azt veszi észre, hogy tervezgetését újra kezdheti.

Sisyphusról mondja a rege, hogy soha sem unt bele a hengergetésbe, hogyha nem sikerült egyszer, kétszer, százszer, milliomszor, soha sem fáradt bele, újra kezdte legelőlről és talán még most is dolgoznék az alvilágban, ha meg nem szánja a keresztényvallás és fel nem dönti a villámtartó Zeus trónját.

Mi kell nekünk?

Nagy Pál, a híres követ, három szóval fejezte ki ezt: Pénz! Pénz! és pénz!

Ez a nagy szó megfajti azt is, hogy miért nem boldogul Nagyvárad város összes tervezgetőinek csoportja.

A rómaiak, mikor veszélyben volt a köztársaság, dictátort választottak, hogy egyetlen fej intézze az összes ügyeket, mivel alaposan meg valának győződve arról, hogy a sok szakács elsőzza a levest.

Nagyvárad városának összes tervezgetői

örvendenek az arasznyi örömmek, a rövid bohó boldogságnak, — a mi egy-egy tourban van.

Mennyi ismerős. Mennyi fényes bál ruhá. S mégis mily kevés valuta szerinti érték. És sok az idegen is. Ni ott, az a hófehér ruhás, nefelejts-kék szemű. Aranyos kis liba, Hm, lám — ha vagy 30000-ig állana — ezért bizony érdemes lenne, — eh, hisz a ruhája maga az egyszerű — szegénység! . . .

Hirtelen vállára esapott valaki. Egy ujdonsült — kollega. Látszott a jó fiu arcán, hogy már nem győzi az obligát turokat és — helyettesítőt keres.

— Muki, nem táncolsz?

— Nem én, fiam.

— Gyere, majd bemutatlak.

— Hagyd el, fiam.

— De gyönyörű kis leány . . .

— Tudom már a többit: Kedves, elragadó-előkelő házból, gazdag, kitűnően tánczol, csak hogy — kevesen ismerik jeles tulajdonságait. Én nem vagyok rájuk kíváncsi, fiam.

A fiam szomorú ábrázattal odább rohant. Muki pedig tovább mustrálta a — nagy vásárcsarnokot.

— Nézd, az a kis leány ül.

— Melyik?

— A Jolus. Nem látod? Éppen szemközt velünk, ott a tükör sarka alatt.

— Áhán! Az ám. Persze, nem ismeri senki.

— És — látod, feljött.

— Hm, látom.

— Oda menjünk?

— Minek? Csak nem akarsz legyeskedni?

— Ördögöt.

— No, no, 45,000-ről beszélnek. Vagy 40-et magam tudok, hogy valóság.

— No, még annyit nem állok a kötélnél.

— Én se. Gyere komám, nézzünk szét az italok között.

— Menjünk.

Két öreges uri ember mondta ezt, éppen Muki háta mögött. Meglátszott rajtuk hogy vidékiek, meg hogy tehetős emberek. Muki aztán hirtelenében arra nézett, a tükör sarka alatt ülő kis leány felé.

Ni-ni, hiszen ott nem ül más, mint az a fehér ruhás, nefelejts kék szemű.

Tehát 45,000-ig áll.

Hajrá! Ez gyönyörű fogás lenne.

Milyen hamar ment. Milyen hálás volt a kis leány. Látszott rajta a boldogság, hogy ily kitűnő tánczossal tánczolhat. Muki önmagát multa felül. Gavallér volt, előkelő gyöngéd és ellenállhatatlan.

Minden turt tánczolt. A hatás gyorsan nyilvánult. A kedves, bájos gyermek bizalmas lett. Csacsogott sokat, édes bohó részleteket a falusi kuriáról, a néni szeszélyeiről (a néni, egy még javakorabeli szép asszony volt a kis lány gardedámja) és mindeuról.

Muki is beszélt. Lázás kábitó mámoros dolgokat. Jéghideg unott arczzal. S a mellett tánczolt virtuóztatással.

A második négyesnél, melyet szintén együtt tánczoltak, már tisztában volt a helyzettel. Tökéletesen elbolondította a naiv gyermek fejét.

És mikor a hatodik figura átesapott a csár-

dásba, már tökéletesen bizalmasak voltak. A kis leánynak szinte a szíve volt a szemében, oly boldogan suttogott, csacsogott. És Muki? neki is oly szokatlanul jól esett, most az egyszer s talán életében először hogy ily üde virág, egy bohókás leány sziv nyiladozását látja. Tudta, érezte, hogy csak kezét kell kinyújtania, s övé eza sziv mindenestől. Hiába is okoskodott, számító rideg lelkét szinte megingatta valami bódító meleg érzés.

A szünóra következett.

Muki rohant, sietett, törte magát az emberáradaton keresztül, be, az étkezőbe, hogy valamit kicsikarhasson; akár fagyalt, akár szörp, akár czukorka legyen is az.

Amint ott előre törekedett, megint hangos beszéd csapta meg a fülét.

A két vidéki, öreges ur volt ott egy asztal mellett. Az előttük levő vignettás palackbattéria tehetette őket oly hangos beszédűekké. Valóssággal 26 személyre diskuráltak, kettesben.

— Mért hozta hát fel, ha nem is rokona az a kis lány?

— Ne bolond ne! Hát mulatni akar, ő maga. Ürügy, semmi más.

— Ilyen korban?

— Hm, talán bizony koporsóba bujjon egy 38 éves asszony.

— Jó, jó. De mégis . . .

— Hej, fiam, kapós lesz az még, ha kitűdődik, hogy 45000 forint készpénze van. Hát még a birtoka.

— Te vén kujon! Látom már, hogy neki lendülsz!

ebbe csak úgy egyeznének bele, hogyha mindenik tervezetöt megválasztanák dictátornak.

Ma nyugodtan mondhatjuk:

— Ott állunk, hogy nem tudjuk, mihez kezdünk!

Mert nem volt még eset arra, hogy Nagyváradon ne a körülmények kényszerítő hatalma alatt létesültek volna az intézmények és hogyha mégis akadt, a mi hosszú időre előre volt tervezve, azt alaposan elsütöttük.

A színházépítési tervezetés nem mai.

Már az ötvenes években szó volt arról, hogy egyesek részvénytársaságban összeállva építsenek színházat, a hetvenes években volt rá eset, hogy egy színháztervet 300 frttal jutalmazott a közgyűlés.

Annyit hangoztatták a színház szükségességét, hogy ma már mindenki — kevés kivétellel — meg van arról győződve, hogy a színházra szükség van.

Azt azonban állíthatjuk, hogy mindenkünk a másik ember zsebére apellál, azt akarja, hogy amaz menjen a színházba, ő majd otthon marad.

Nem riaszt meg minket az a sanyaru viszony, amibe Nyiregyháza, Székesfehérvár, Deés, Csaba került a színházával, mert mivelhogy Nyiregyházáról tudva van, hogy ottan 8—10-szer elmentek a színházba az emberek, azután kiforgatott zsebeiket mutogatták egymásnak. Deés és Csaba színészeket nem kapnak a színházba pedig mind a kettő valóságos Eldorádója a színészetnek.

A két vashidat építenünk kellett, mert a két fahid már össze akart dőlni.

A közbárányhidat építenünk kellett, mert a régi örök szegénye volt Nagyváradnak a Pecsepatakra építve.

A reál- és polgári iskolát építenünk kellett, mert a tanulókat már nem tudtuk volna hova helyezni.

Most a városháza építése tolul elő térbe, mert a királyi táblák legfőbb inspectora ránk irt, hogy építsük ki a királyi tábla épületét.

Kinek jutna eszébe, hogy városházát épí-

teni kell a hivatalok ellenőrzése és széttagoltsága miatt.

Ki látja be, hogy a városháza ma öt helyen van? Egy rész a főépületben, másik az udvaron, harmadik a lat. szert. püspökségi uradalomtól megvett magtárnál, negyedik a váradoszi régi városházában, ötödik a Kossuth Lajos-utcában van elhelyezve.

Ilyen körülmények között nem helyesen mondotta-e az a kereskedő ezt: Soha sem láttam még olyan józanul gondolkozó gazdát, ki mikor házat akar építeni, először annak ékesítését (színház) készítteti el.

Elmondhatjuk őszintén, hogy a városházát nem most építjük, mikor kell, hanem először ki fogunk költözni a Korona-korcsmaépületébe, az Apolló épületébe (a hol már nagy terem is van) megnépesítjük a Háromrózsát is, még talán a magtár épületét is — örökös gunyjárja az idegeneknek.

A mikor itt ezt elmondjuk, ne gondolkozunk-e rózsafelhőbeli álmodozás helyett arra, hogy volt egy korszak Debreczenben, a mikor mindenki szidott egy embert, mert az az ember tudott akarni és akart is és amikor elment onnan megkönyezték a haragosai, mert a faluból várost alkotott.

Mintha Salaczt látnók Aradon, ki a várost kiemelte szörnyű állapotából erélyével, de azért egész Arad város szidta, maig is szidja. Hanem azért elismeri mindenki, hogy Aradon csak egy Salacz van.

Ilyen rózsás álmot is lehetne álmodni most ujév napján és talán szükség is volna rá.

A második rendelet.

Tegnap közöltük az elsőről szóló értesítést és ime ma már a másodikról írhatunk.

A tegnapi császári rendelet még csak Ausztriának szólt, de a tegnapi már nekünk is szól.

Abban a kérdésben mond döntő határozatot, a mi annyi fejtörést okoz a magyar politikusoknak. A közös vám-, kereskedelem- és bank ügyekre nézve határoz.

A legfelsőbb határozatról a következőket táviratozza tudósítónk:

Bécs, december 31.

A »Wiener Ztg« Gautsch miniszterelnökhöz intézett császári kéziratot közöl, a mely szerint a két állam közti hozzájárulási arány az 1867. decz. 21-én kelt törvény szerint az 1898. esztendőre változatlan marad.

A »Wiener Ztg« azonfelül közli a delegáció határozatainak legfelsőbb jóváhagyását, végül pedig a császárnak az ősszminiszterium által ellenjegyzett rendeletét, a mely szerint a magyar korona országaival eddig fennállott vám- és kereskedelmi szövetség rendelkezéseinek hatálya, a vámjövendelmek hovatfordítása és az osztrák-magyar bankhoz való viszony az 1867. évi decz. 21-én kelt törvény 14. §-a alapján az 1898. decz. 31-éig ideiglenesen fentartatnak.

A rendelet elrendeli, hogy azonnal, a mint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok és a magyar korona országai között az 1898. év tartama alatt megegyezés lép hatályba a vám- és kereskedelmi szövetség, valamint az osztrák-magyar bank dolgában vagy arra az esetre, ha ez ügyek tekiütetében a magyar korona országaiban a jelenlegi állapotot, vagy a viszonyosságot nem tartják fenn, a kibocsátott rendelkezések, más irányu szabályozás fenntartásával, hatályukat veszítik.

No, ez annyit jelent, hogy nálunk is le-gördült a függöny — legalább a közös ügyekre nézve.

Avagy remélhetünk-e a legfelsőbb kéziratban, mint a módosulás föltételül — megjelent bárminő megegyezés létrejöttében?

Bajosán. Már hogyan lehetne józan reménységünk arra, hogy pártjaink valamiképpen kiegyeznek a Reichsrath-tal, mikor egymás közt sem tudnak egységre jutni.

Ez az új év fölöttébb új óráját jelenti a magyar alkotmány történelemnek. Hogy nem a legörvendetesebbet, az szent igaz.

Nagyvárad az elmúlt évben.

— Egy kis visszapillantás. —

Az új év beköszöntött, tápot adva a vágyaknak, reményeknek.

Vajha ezeket a reményeket az új jövevény megvalósíthatná.

Kissé visszapillantunk a múltba, mit hozott, mivel örvendeztette meg a mulandóság örök tengerébe visszahozhatatlanul elmerült 1897 év, különösen Nagyvárad városára.

Az elmúlt év kiváló, örömteljes mozzanata volt bibornok-püspökünk aranymiséje. A város és megye, sőt az ország kimagasló alakjai eljöttek, összesereglettek, hogy ünnepeljék azt a ritka egyéni nagyságot, aki lángeszével, egyházfejedelmi nagyságával fényt, dicsőséget áraszt nemcsak az annyi jeles férfiú örökére, Nagyvárad ősi püspöki széke s Szent László városára és egyházmegyéjére, hanem az egész országra.

Kevés városnak van része ily magasatosan szép örömnépre.

Ez év folyamán tömörült, adott intenzívebb módon életjelt magáról, mint összeségről a város kath. polgársága, az autonómiai választásnál.

Az isteni gondviselés úgy akarta, hogy az első ízben megválasztott aut. képviselőnk: gr.

— Én-e? No már azt nem!
— Megkéred még, vigyázz rá, én mondom!
— Mit, én. azt az asszonyt? Inkább a jég verje el mindenemet, mint az a mulatók fehérrép!

— Hej, jó, jó! Tudom a többit! — — —
Muki csak állt, mintha löbe ütötték volna és maga elé bámult.

Teremtő Isten! Ilyen fordulatot! De hát hol is lehetett a jobbik esze, mikor a mellett a szürke hamupipőke mellett észre sem vette azt a gyémántokkal kirakott, gazdag asszonyt? Persze, hogy óriási gikszer csinált! De így van az, mikor a józanságon felülkerekedik a gyerekes rajongás.

Gyorsan, vissza, helyreütni a csorbát. — Hátha nem késő még. Nem lehet érzelgni; komoly a kényszer, nem ismer halogatást.

Aztán meghajította újra magát előttük.

A cigány rákezdte a szép csárdást.

A kis leány már felemelkedett, s belépőjét a székre dobta, hogy megkezdjék a kialakított édes csárdást.

De Muki nem így gondolta, hanem másként.

— Szabad egy fordulóra kérem, nagyságos asszonyom! — szólt lágyan.

A szép asszony szeme felvillant.

— Ugyan, hova gondol? Nem nekem való már az!

— Csak két lépést; esedezem.

— No, jó. De csak két lépést ám!

A kis leány elsápadt és, mint egy sziven talált galamb, roskadt vissza a székre. Tágra nyílt, rémült szemekkel nézte a szeme előtt folyó örületes játékot.

Muki úgy intézte, hogy háttal legyen a kis leánynak és annál inkább szemközt a szép asszonynyal.

Milyen rövid volt a kölcsönös magyarázat és milyen hamar megértették egymást!

— És Muki suttogott, tánczolt, — mint előbb, — bravurral, elegánsan és ellenáthatatlanul. A szép asszony szinte mámoros volt. Az ugrató, tüzes muzsika felkavarta véréét.

Ragyogó szemeiben mindent megtalált Muki, — a sikert, a hatást, az igent. Tudja Isten, olyas vad örömet érzett, elszánt, dühös gyönyörűséget. Csókjaival borította el — titokban — a szép asszony kezét és megesküdött hogy holnap — ott lesz. — Hanem mikor a másfél óráig eltartott csárdás után e helyére kísért a szép asszonyt, hirtelen megakadt valamin a tekintete.

A kis leány halott fehér arcán, meg az azon lassan alágördülő két könnyecseppen . . .

Nem is sokat bucsuzott. csak egy pillanatra osant ki.

Haza térve, megállt szobája közepén és utoljára distingvál, a következőképpen:

Tenger adósságod van,

És két ut előtt állasz,

Vagy elveszed az asszonyt, a 45000 . . .

— Nem!

Vagy a kis leányt, a ki szegény . . .

— Nem lehet. Nem lehet. Nem tehetem!

— hördült fel.

Megoldás:

Ezt megadta azután a halántékának szorított pisztolyos, a mely pisztolyt a rideg, a kérélehetetlen, a könyörtelen bíró: a becsület nyomta a kezébe.

Batthányi Józsefet kiragadta körünkből mindannyink gyászára.

A másodszeri választásnál a bizalom közéletünk egyik kiváló alakja, a jogadémi tudós tanára köré csoportosult. Méltó képviselőt nyertünk benne, kire büszkék vagyunk.

A tervezetéseket voít bőven az elmúlt évben részünk.

A félszázad óta felszínen levő színház-építés kérdését Sztrill Ferencz jeles fiatal építők terelte új, egészségesebb mederbe. Ugy látszik azonban, hogy ebben a stádiumában megéri a másik félszázadot.

A villamos vasut építésének tervezése gőzerővel indult meg, azonban belejutott a kis, nagy ad-hoc bizottságok utvesztőjébe, ahol lóvona lassúságával döcög a megvalósítás felé. Vajjon mikor ér a célhoz?

Piros betűkkel jegyezzük meg az elmúlt év négy számát.

Végre a magas általunk mindig bálványozott kormány is rápillantott erre a szegény, önmagára hagyott városra.

Felépítette a törvényszék monumentális palotáját s megkaptuk a honvéd hadapród iskolát.

Bizony, ha szorosan vesszük a dohánygyárak, vasúti üzletvezetőségek, gépműhelyek, vaggongyárak stb. más városoknak adott kedvezményeket, — nem sok a miben részünk volt, de mégis valami. Hála feliratot is intéztünk érte a kormányhoz.

Megnyílt a Vilmos laktanya s megkezdtek a honvéd huszárlaktanya építését. Így aztán nem sokára Nagyváradra egészen ráillik a »Katonaváros« elnevezés, de nem azt a másik legsötétebbet értjük.

Nagyvárad életében nagy jelentőségű a polgármester-választás. A város ösz podesztája negyedszázados fáradságos munka után letette a város gondjait. A város eddigi fejlődése a Sal Ferencz nevéhez fűződik.

Új, agilis, ambíciózus ember: dr. Bulovszky József volt ügyész került az örökébe. Tetterő, a város fejlesztése iránti hajlam már is kitűnik működéséből.

Közgazdasági életünkben különösen két mozzanat domborodik ki; az egyik örvendetes, a másik bár ne következett volna be.

Nagyvárad legrégebb, országos jó hírnek örvendő pénzintézete: a »Nagyvárad Takarékpénztár« a nyáron ülte meg félszázados jubileumát. A külső, fényes ünnepek mellett követte az eddigi hagyományos szokást, tetemes összeget áldozott jótékony célra.

A szomorú sorsra jutott Hunyady malom beszüntette az üzemét. Nem zakatolnak az óriási gépek, szállt és megszűnt a kémények füstje; pusztulás, rom a három nagy ipartelep környéke.

A városi tisztviselőknak meghozta az esztendő örömet a fizetésemeléssel. Rég várták, annál jobb fogadtatásban részesült.

S mintha azt a közmondást akarta volna igazolni a törvényhatóság, hogy ha a vége jó, csaknem az utolsó órában megszavazta egyházulag a Gyermekek-kórházat. Méltó befejezése a városatyák működésének.

De mennyi nem teljesedett annak, a mit valószínű akartunk, vajjon jobb lesz-e a most beköszöntött év, ki tudná megjósolni!

Reméljük a legjobbat, a remény életet.

Nagyvárad és Biharmegye közigazgatása.

— Rohamosan növekedő ügyforgalom. —

A közigazgatási hivatalok ügyforgalma évről-évre, különösen az utóbbi pár év alatt, ro-

hamosan növekszik. E tekintetben különösen előjár Nagyvárad és Biharmegye ügyforgalma.

Csak természetes, hogy az ügydarabok rohamosan sokasodásával lépést kell tartani a tisztviselők tevékenységének is, ha azt nem akarják, hogy a közigazgatás menete a hátrányok felszaporodásával — esődöt mondjon.

Például Nagyvárad városánál az utóbbi öt év alatt csupán a közigazgatási iktatóba 17 ezerről 27 ezerre, tehát 10 ezerrel többre emelkedett fel az ügydarabok száma; pedig ebben még nincsen benne az egyes ügyosztályok, árvaszék, rendőrség óriási ügyforgalma.

Biharmegye összes központi ügyosztályainak forgalmáról pontos adatok fekszenek előttünk, 82,474 ügydarabot tüntetve fel az elmúlt évről. Ebből azt látjuk, hogy 3000-rel emelkedett az ügydarabok száma az 1896. évihez képest.

A pontos számok különben a következők:

Nagyvárad város

tisztán közigazgatási iktatójába beérkezett:

1893-ban	17,855 ügydarab
1894-ben	19,462 ügydarab
1895-ben	22,620 ügydarab
1896-ban	23,462 ügydarab
1897-ben	27,400 ügydarab

Biharmegye

közigazgatási és árvaszéki iktatójába az 1897. évben beérkezett:

	ügydarab
Közigazgatási (alispáni) beadvány	33060
Közigazgatási bizottsági beadvány	2500
Kihágási beadvány	568
Erdőrendészeti bizottsági beadvány	416
Erdei kihágási beadvány	283
Központi választmányi	60
M. kir. közigazgatási bírósági (főispáni)	28
M. kir. közigazgatási bírósági (alispáni)	09
Állandó választmányi (közgyűlési)	1400
Árvaszéki beadvány	43900
Elnöki	250
Összesen: 82474	

Tisztelgő küldöttségek a bibornoknál.

Az évforduló alkalmából impozáns módon nyilatkozott meg az a mély hódolat, szeretet és tisztelet, melylyel nagynevű egyházfejedelmünk: dr. Schlauch Lőrincz bibornokhoz ragaszkodnak az egyházmegye papjai és hívei.

A régebbi szokáshoz híven az 6-év utolsó napján járultak az egyházfejedelmek élőkívánataikkal.

A káptalan és a központi papság tisztelgése.

Első sorban a káptalan és a kebelbeli papság tisztelgett a bibornoknál.

Winkler József vál. püspök vezetése alatt jelen voltak a tisztelgésnél: Zajnay János, Vinterhalter Antal Széchenyi Jenő, Schifner Ede, Radnay Farkas, Andrássy János, Palotay László, Bunyitay Vince, dr. Bognár István kanonokok, Kucsovsky Lajos, Dencs János, Nagy István ez. kanonokok, továbbá dr. Székely István, dr. Némethy Gyula theol. tanárok, Lindenberger János, semináriumi lelkigazgató, dr. Volisky Elemér tanulmányi felügyelő, Maklay József karkáplán.

Winkler József ez. püspök, kanonok a következő beszédet intézte a bibornokhoz:

Főmagasságu Bibornok Püspök!

Kegyelmes Urunk és Atyánk!

Eljöttünk Eminentiadhoz, mink, a székes káptalan és a központi papság, — e nevezetes év alkonyán, az új évnek küszöbén, — hálával tekintve az elmultra és imádsággal a jövőre. Hálával azokért, amit Eminentiad a lefolyt évben egyház megéjéért és értünk, papjaiért tett; hálával szorgosságáért, főpásztori szerető gondosságáért és fáradaimai fényes sikereierit.

A legbensőbb fohással szívünkben. Szent Atyánkért, a ki holnap gyémánt miséjét tarja.

Békét kívánunk a Szent-Atyának és a pápai székeknek, a melytől egyedül várhatja a társadalmi rend helyreálltát; mert hiszen a béke legszentebb apostola, Jézus Krisztus alapította azt. Sokáig éltesse Isten Eminentiadat, azon boldogságban, sikereiben és örömökben, melyet Szent-Atyánk Bibornokának, egyházmegyénk dicső főpásztorának, mindnyájunk atyjának a legbensőbb óhajunk képpen egy szívvel lélekkel kívánunk!

A lelkes hangú beszédre bibornok püspökünk a következőképpen válaszolt:

Főtisztelendő Káptalan!

Kedvelt papjaim!

Hálával és köszönettel szívemben tekintek vissza én is az elmúlt évre. — Ugyanazon érzelmelek töltik el az én szívemet is, mint a Ft. Káptalan illusztris szónokát. Boldog új esztendőt kívánok elsősorban a gyémántmiséjét tartó szentatyának, kihez bennünket a hálának s kegyeletnek ezer szála fűz, kinek élete oly drága az egész egyháza. Boldog új évet kívánok a Ft. Káptalannak, kedvelt papjaimnak, kiknek irántam való ragaszkodását jól ismerem. Köszönöm szíves megjelenésüket, nagyrabecsülöm öszinte hódolatukat, jókivánságaikat s viszont mindnyájuknak Isten bőséges áldását kívánom az új esztendőben.

Ezután a központi lelkészkező papság és a tanítói kar tisztelgett a bibornok előtt.

Jelen voltak a tisztelgésnél: Dencs János tb. kanonok Gábriely Lajos, és dr. Vucskics Gyula, plebánosok, Podhrásky Rezső szentzéki ülnök, Makucz Ernő, Mesterházy Kálmán, kap. r. házfőnök, Kledorfer Lambert és Stollmár Ernő kap. r. áldozóker, dr. Wimmer Julia irg. házfőnök, Kiss F. Theodor irg. r. áldozár, Pak Emil s. lelkész, továbbá Stark Gyula, Domokos Andor, Nagy Lajos, Szamborovszky Rezső, Békessy János, Ember György, Kovalk János, Oó Mihály, Magdics Károly stb.

Dencs János tb. kanonok a következő beszédben üdvözölte ő Eminentiadját:

Főmagasságu és Főtisztelendő Bibornok-Püspök.

Valóságos belső titkos Tanácsos Ur.

Kegyelmes Urunk és Atyánk!

A jelen év végére jár, melyben Eminentiad ötven éves áldozásának és tíz éves várad püspökségének örvendetes jubileumát lelkesült érzelmelek közt ünnepeltük; — az előbbit a kiváló tehetség és tevékenység, a nagy tudomány és fáradaatlan munkásság, a fenkölt szellem és apostoli buzgóság, s az általános elismert valódi érdemek kellő méltatása, az egész országra szóló fényes ünnepeilylyé emelte, varázsolta, melynek átható fénye a jövő századokat is példaadólag bevilágítani fogja; — az utóbbit az egyházmegye határai között, Eminentiad hű fiai és buzgó hívei szerény körében, mintegy csendes családi körben benső örömmel ültük meg, hön szerető szívünkben a megelégedés és boldogság érzületével és ama Egekbe szálló hő imával; vajha a jelenlegi helyzet és állapot egyházmegyénk javára és felvirágoztatására beláthatatlan időnkig így tartana, változatlan maradna!

Méltó, igaz és igazságos dolog tehát, hogy különösen e muló év utolsó napján, mely az egész egyházmegyének, s nekünk Eminentiad hű és engedelmes fiainak és híveinek oly sok örömet hozott, Eminentiadban nekünk oly sok dicsőséget szerzett, egész valónkát, teljes lényünket, nemes büszkeséggel töltötte el, — hálát adunk a Mindenhatónak e nagy kegyelméért, különösen azért, hogy Eminentiad bölcs kormányzatával bennünket boldogított, dicsőségének fényével bennünket övezett és sugárzott körül, s egyházmegyénket emelte fel; egyszersmind az áhitat legalázatosabb hangján kérjük az Ur Jézus szentséges szívét, mint minden kegyelemnek legbővebb forrását, hogy e szeretteljes gyöngéd viszonyt, mely az egyházmegye papságát s a hívők buzgó seregét kiolthatatlan forró szeretettel, tántorithatlan ragaszkodással Eminentiad főpásztori és atyai szívéhez, teljes egyetértéssel febonthatatlanul csatolja, — jövőben is és még igen soká sértellenül tartsa, óvja meg és lehetséges volna még, szilárótsa is; Eminentiad drága féltett életét a legjobb egészség, meelégedésben,

zavartalan boldogságban a leghosszabb korig terjeszse ki, hogy főpásztori erényeivel, nagy szellemének fényével, gondos atyai szive kegyes jószágával és irgalmas szeretetével jövőben is és még igen soká kormányozhassa, vezethesse, boldogíthassa az Ur Jézus hű és engedelmes nyáját; bennünket pedig eddigi forró szeretetünkkel, hűségünkkel és tiszteletünkkel sziveinkben, eddigi engedmességünkkel, ragaszkodásunkkal eljárásunkban, mert nagyobb, tisztább, önzetlenebb tisztelet és szeretet az eddiginél, odaadóbb hűséges ragaszkodást és hódolatot az eddig tanusítottnál érezni és nyilvánítani képesek nem vagyunk, főpásztori szivében, szivének mégbecsülhetetlen Atyai szeretetében jövőben is mint eddig kegyesen megtartani méltóztatásuk. Fogadja Eminentiád kegyesen a beköszöntő új év alkalmából a központi és kerületi papságnak és a tanítói karnak legfőbb szívből fakadó jó kívánatait.

Isten tartsa, Isten védje, Isten őrizze Eminentiád becses drága életét és a bold. Szent Szűz hatalmas oltalma és pártfogása kísérel minden működését és törekvéseit, bő siker és eredményvel koronázzván azokat.

Isten éltesse sokáig Főmagasságodat!

A bibornok nagyon szívélyesen felelt a szónok szavaira. Örömmel gondol vissza a lefolyt évre, melyben Isten annyi kegyelmet adott neki. Megengedte érnie arany miséjét. Ez alkalommal jól eső örömmel tapasztalta híveinek és papjainak ragaszkodását, szeretetét. Kéri, tartsák meg azt számára a jövőben is, viszont biztosítja őket változatlan jóindulatáról.

A püspöki uradalom

tisztikarát Géczy Lajos főtitest vezette a bibornok elé. Szép szavakban, hálatelten tolmácsolta az uradalmi tisztikar mély hódolatát, ragaszkodását, soha nem muló háláját, mely a tisztikar minden tagját áthatja az irántuk mindég atyai gondoskodással viseltető bibornok püspök iránt.

Ő Eminenciája kegyesen fogadta a tisztelgést és a jókívánatokat; biztosította további jóakaró pártfogásáról a tisztelgőket.

A kath. kör választmánya

Palotay László kanonok, egyházi elnök vezetése alatt járult a bibornok elé; a tisztelgő küldöttségben ott voltak: Dus László és Dencs János alelnök, dr. Laurán Agoston, Bereczky Géza, Böszörményi Géza, Pekanovits Imre, dr. Frankó Endre, dr. Schweiger Ede, Kárger Sándor, Czeglédy Sándor, Weidlich István, Gabriely Lajos, Fetszer Antal, dr. Vuicsics Gyula.

Palotay László rövid szép szavakban kifejezést adott a kath. kör el nem muló hálájának bőkezű alapítója, nagynevű védnöke iránt. Büszke reá, hogy az a férfiú hivta életre a kört, a kinek nevét tisztelettel említi a külföld, hálával és csodálattal e hazának minden fia. A váradai kath. körnek még nincs hosszú múltja, de a lefolyt két esztendőre önérettel tekinthet vissza a kör. A közönyt sikerült megtörni. Ma már a kath. kör felolvasásai, mulatásai egyesítik az egész társadalmat. És ezt javarészt a bibornoknak köszönhetjük, aki nemcsak tetemes anyagi áldozattal támogatja a kört, hanem magas megjelenésével fényt, tekintélyt kölcsönöz a körnek.

A bibornok rendkívül melegen válaszolt. Mikor a kört megalakította Váradon, sok katolikus szégyenlette hitét. A világi katolikusok egymást nem ismerték, összetartásról szó sem lehetett. Ma — hála Istennek! — másként áll a dolog. A kath. kör összehozta e város kath. polgárait, megtanulták egymást ismerni és becsülni és ami fő: emelkedett a hitélet. A katolikusok nálunk is kezdik elfoglalni azt a helyet, mely őket számarányuk és intelligenciájuknál fogva megilleti. És ha összetartanak, nem maradhat el a kath. ügy diadala. Nagyon

örvend a kath. kör fejlődésének. Szíves örömmel kész támogatni azt a jövőben is. Köszöni a szíves megemlékezésüket.

A biharmegyei nőegylet tisztelgése.

A kath. kör után a biharmegyei és nagyváradai nőegylet tisztelgő küldöttsége jelent meg a bibornok előtt.

Megjelentek a tisztelgésnél özv. b. Gerliczy Félixné elnöknő s a választmányi hölgyek nagyszámmal s Böszörményi Géza jegyző.

A jótékony egyesület nevében Böszörményi Géza jegyző üdvözölte az évforduló alkalmából az egyházfejedelmet. Felemlítette azt a jótékony bőkezűséget, melyben a bibornok minden alkalommal részesíti az egyesületet s az Erzsébet árvaházat.

Utánna özv. báró Gerliczy Félixné szintén hálás köszönetet mondott Ő Eminenciájának.

Dr. Schluach Lőrincz bibornok leereszkedő szívélyességgel fogadta s köszönte meg az üdvözlést. Méltányolja a derék nőknek a jótékony szolgálatában tapasztalt nemes buzgalomtól további jóakaró támogatásáról és segélyéről biztosította a nőegyletet.

A testületek tisztelgése után számos polgári és katonai notabilitás tisztelgett a bibornoknál.

Zárlat.

Az utolsó nap.

Ejjeli 12 óráig tart még a dicsőség s aztán vége az ó évnek.

Hogy elrepül az idő! Szinte kopaszodni érzem fejemet, ha arra gondolok, hogy immár megint egy esztendő züllik el az örök végtelenségbe, a múltba.

Egy évvel megint öregebbek lettünk

Haj, ifjúságom, ábrándjaim és hitelem, — hova tűntök, hova tűntök.

Azonban, ha már el is tűnik ez az ó esztendő, ne tűnjék hát el nyomtalanul. Hivatva érzem magam, hogy legkimagaslóbb eseményeit megörökítem.

Ime, itt következnek időbeli sorrendben.

1. Április 1-én sötét felhők borították el hirtelen Nagyvárad különben derült egét: Megérkeztem, sokaknak őszinte bánatára és elenyészőleg keveseknek örömeire.

2. Május 6-ika volt a forduló napja a Tiszántúl életének.

Ettől kezdve rohamos hanyatlásnak indult, mert akkor kopogtattam be én a mit sem sejtő, de annál jobban berendezett szerkesztőségbe — első tárczámmal. Az eget határozottan komor fellegek borították be és szilaj zápor kerekedett.

3. Ugyanezen időtájt kopogtattam be a Szabadság fölöttébb nagy óvatossággal berendezett, köröskörül megvasalt, de szintén jóhiszemű szerkesztőségbe. Aholott is szintén egy tárczát depontáltam és stande pede be is vasaltam holmi honorariumokat. A végleg beborult égből vakító vilám csapott ekkor le.

4. A bosszú nemezis azonban utól ért. Május vége felé harcászati diétát tartottam, nem annyira saját jószántamból mint inkább század parancsnokom recipéjére. A diéta tíz napig tartott és csupán a honvédiaktanya belterületére szorítottam — velem együtt. Az ég kiderült egy kissé.

5. Irodalmi merényleteim azonban, dacára az elriasztó előzményeknek, továbbra is napirenden voltak. A honoráriumok nyomán tanulmány utakat tettem Nagyvárad th. j. felv. város bel-és külterületén. Állandóan sűrű sötét éj volt és a hold abszolút nem ragyogott.

6. A miattam folyton bosszus nemezis isméttem utól ért, úgy június körül. Irodalmi sikereim horizontján talált sziven a «30 nap és 6 óra.» Az ég derült fényárban uszott. És ugyancsak fellegetlen, derült volt a végtelen mennybolt — el egész szeptember végéig, mert ez időt Tata-Továros környékén töltöttem. Ne is csodálkozzanak tehát, ha azt mondom, hogy az egész királygyakorlatok alatt többet vert bennünket az eső, mint a mennyi napos időt láttunk.

7. Október 2-án ismét olmos fellegek sorakoztak városunk egén. Véglegesen visszazüllöttem Nagyváradra. Sajnos a jól szerkesztett Tiszántúl

anya-épületén nincs villámhárító — tehát letelepedtem ide. A Tiszántúl napja roham-lépésben leáldozott. Nincs ébresztő-óra, a mely még egyszer napi rendre kerítse.

8. Itt létem óta a magán borfogasztók adója révén befolyó szokott összeg meglepő emelkedést mutat, a Kispipa örvendetes lendületet vett, — csupán egyes iparos és kereskedő cégek rendeznek mind sűrűbben hatóságilag engedélyezett végeladást. Az égbolt borzalmasan borult, még pedig állandóan.

9. Előfizetési felhívást bocsátottam ki a Singallériákra. Azóta kerül minden ember, mint Jack-ot, a hasfelmetszőt. Nagyvárad város felett veszes fellegek boronganak és borzasztó havazások dühöngenek, viharokkal keverten.

És most következik a java.

10. És csakugyan találkozott Nagyváradon halandó, a ki nem borzadt attól a gondolatától, hogy előfizessen. Tegnap volt a napja (veres betűs nap lesz ezentúl magán naptáromban!) hogy valószínűleg 2 koronát indított utba hozzám az megyegződéshöz, hogy könyvtára immár tényleg szaporodni fog egy epochális művel a mely mű «Singallériák» ekszotikus czím alatt és mellett fogja renoválni a literaturát. — Az égen és a földön minden forgalom szünetelt egy pillanatra. A nap elsápadt, az üvöltő szélvész tremolába kezdett, egyes gyöngébb szervezete — halottak megfordultak sirjaikban, — a haldokló ó-év pedig megegyeszer felnyitotta szemét, megegyeszer és utoljára, hogy lássa azt a bizonyost, a ki csakugyan előfizetett.

En szívhől boldog új évet kívánok neki (uem haldokló ó-évnek hanem egyetlen élő előfizetőmnek) ellenben kevésbé boldog újévet kívánok önöknek, elő nem fizettek — mert én is így szoktam — fgérni azoknak, kiket üzleti összekötetésbe sodort velem végzetük. *Buisky.*

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó első felében:

1898. jan. 2. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja Fehér Dezső: »Ujságírók és ujságolvasók« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 9. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Edelmann Menyhért: »Az alkoholizmus orvosi, közegészségügyi és nemzet gazdasági jelentőségéről« d. e. 11—12-ig.

Január 3. Közigazgatási ülés a vármegyén, d. e. 10 órakor.

> 8. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
> 8. Réti Népkör bálja a Zöldfában.
> 8. Gyermek bál a Fekete Sasban.
> 9. A díjnok-egylet évről közgyűlése a megyei árvaszek tanácsstermében d. u. 2 órakor.
> 13. Városi közgyűlés.
> 16. Az ipartestület táncestélye a Sasban.
> 18. Harmadik jogász estély a Zöldfában.
> 22. Tiszti estély.
> 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
> 6. A »48-as Népkör« táncestélye a Zöldfában.
> 19. Tiszti estély.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az év végén lejár annak mielőbbi megújítására, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

* **Uj esztendő.** Elszaladt megint egy esztendő; úgy eltűnt a végtelenbe, a semmibe, mintha sohasem létezett volna. A napnak legnagyobb ujdonsága, hogy 1898-at irunk. Uj életkedv, uj remények, uj állapotok hozzák pezsgésbe vérünket. Ó, mert minden érdekes, kíváncsú és jó, a mi új. És érdekes lesz ez az esztendő; érdekes lesz, mert vadonuj még, mert legkezdeten állunk s mert mindent meghozhat még, a mit reményesg képpen hozzáfűzünk. Vajha minden jó reményünk valóságra is válna s vajha ne lenne okunk soha visszahajtani az elmúlt évet, a soha vissza nem térőt. Ifju esztendő, kedves ujság, bájos bimbója az örök időnek, légy kegyes, légy kedves, légy érdekes halálod órájáig! — Tiszta szívből kívánjuk kedves olvasóinknak, hogy a boldogság és béke esztendeje legyen mindannyiok számára ez az esztendő — és egy jobb jövőnek — mint jelennek és múltnak — küszöbén mondjuk mi is, hogy: Boldog új évet kívánunk!

A székesegyházban ma az új év s a pápa

gyémántmiséje alkalmából ünnepélyes nagy mise lesz, melyen Dr. Schläuch Lőrincz, bíbornok-püspök fog pontifikálni. Az ünnepi Istentisztelet alatt Palotay László kanonok alkalmi szentbeszédet tart.

Az istentisztelet alatt a székesegyház ének és zenekara a következő darabokat adja elő, Belezna Antal székesegyházi karnagy vezetésével:

Kersch: Ecce Sacerdos.
Schöpf: Te Deum (Gregorian).
Bibl: Fest Messe in B.
Schnabel: Grad. Past.
Kempter: Offert. Past.
Pápai Hymnus.

* **A pápa gyémántmiséje.** Ma van hatvan esztendeje annak, hogy XIII-ik Leó pápa első miséjét bemutatta az urnak. Egyházunk fejének ezt a nevezetes jrbileumát a világ minden részében nagy pompával ünneplik.

Mint tíz évvel ezelőtt, a mikor az egyházfejedelem Rómában aranymiséjét tartotta, úgy most is Európa összes uralkodóházi képviseltek magukat a pápa 60 éves jubileumán. A jövő évi febr. 20-án fényesen ünneplik meg husz éves évfordulóját annak a napnak is, a melyen XIII. Leót pápává választották meg. Leó pápa 1810. márcz. 2-án született Carpinetóban. Első oktatását a viterbói jezsuita-kolostorban kapta. 1824-ben a Collegium Romanumba lépett, a hol 1828-ban az első kitüntést kapta meg a fizikából és a kémiából letett vizsgája után. A fiatal Pecci filozófiai tanulmányainak bevégezése után a papi pályára lépett. 1831-ben a theologia doktorává avatták. — 1837-ben szentelték fel pappá, XVI. Gergely pápaságának idejében. Huszonnyolcz éves korában a pápa házi prelátusa. 1843-ban pedig damiebai püspök lett. Harminczhárom éves korában pedig Brüsszelbe küldték nuncziusnak, 1846-ban Perugia hercegecskévé, 1853-ban pedig kardinálisra neveztek ki. Pápává 1878. február 20-án választották meg, harminczhat óráig tartó konklave után.

* **Kegyadomány.** Dr. Schläuch Lőrincz bíboros püspök havi kegyadománya 300 frt szombat január 1-én délután 2 órakor fog ki osztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grünwald Henrikné, alelnöknő.

* **Rendjeladományozás.** A király dr. Schvimmér Ernőnek, a budapesti tud. egyetem kitűnő tanárának, ki a csak nemrég tartotta orvosi jubileumát, a III. oszt. vaskorona rendet adományozta.

* **Ó év a templomokban.** Harangok zúgtak, gyertyák ragyogtak tegnap este a templomokban, hirdelve, hogy egy évvel ismét közelebb vagyunk utunk céljához, oda, honnan nincs többé visszatérés, csak egy út: fölfelé. A templomok mindenütt zsúfolva voltak.

A székesegyházban a litániát és hálaadást Zajnay kanonok tartotta fényes segédlettel. Radnay F. kanonok prédikált az egyházzól, mint gyémántmisés pápánk szavai szerint immortale Dei miserentis opusról. A beszéd komoly és szép gondolatai, gyönyörű stílusa és a szónok ismert szép előadása mély hatást tettek. A beszéd végén megemlékezett gyémántmisés pápánkról; arra kérte a hallgatókat, hogy ha ma este a harang jelezni fogja Ő szentsége gyémántmiséjét, emlékezzenek meg egy röpke imával róla és holnap a mise alatti gyűjtésnél az egyetemes egyház szükségleteiről.

Ujvároson Pálffy Béla mondott ünnepi szent beszédet, melyben a mai társadalmi viszonyokkal s különösen a társadalmi küzdelemmel foglalkozott. Megrázóan ecsetelte, mint vonult el a szeretet lassan-lassan minden térről,

a családból, a társadalmi érintkezésből, az egyénből s meg maradt helyette a pénz bálványozása, a rideg önzés. Azelőtt mind e helyeken Krisztus volt található, a kit ma nem találunk meg, csak a temetőben, a fájdalomban. Pedig mindazon nagy társadalmi kérdésekben, melyek az elmúlt évben az egész világot s különösen hazánkat oly nagy veszélyekkel fenyegették, nem lehet más megoldást találni mint egyedül a jézusi szeretetet, mely türelemre tanítja a szegényt, méltányosságra, könyörületre a gazdagot. Ezt kötheti csak hívei szívére az ő év utolsó óráiban: a szeretetet.

* **A kormányparti és ellenzéki választók mérkőzése Kolozsvárt.** F. hó 29-ikén történt meg Kolozsvárt a városi képviselőtestület kiegészítése, mely alkalommal egy a szabadelvű, mint a függetlenségi párt a lehető legnagyobb apparátussal vonult fel. A kormányparti lista csak 13 próbás kormánypartiat ajánlott, érdem a közügyek iránt való lelkesedés, önzetlen munkásság mind nem jöttek számításba, ha az illető nem adta sokszoros jelét a kormánypárthoz való rendíthetetlen ragaszkodásának. Ez volt az oka annak az egész városban visszatetszést keltő eljárásnak, hogy Merza Lajost, a kolozsvári intelligencia legnépszerűbb s egyik legönzettelenebb alakját, ki többek közt az Emke nagy gonddal járó pénztárosi állását is minden fizetés nélkül tölti be, minden városi és társadalmi mozgalomban tevékeny részt vesz, a jelölés alkalmával mellőzték, mert nemzeti párti. Ugyanígy bánt a kormányparti listák összeállító bizottság dr. Fazekas Lajos, miniszteri. tanácsos, egyetemi tanárral, ezt szintén kihagyták a listából, mivel érdeklődik a város ügyei iránt, de szintén nemzeti párti. A választás különben Kolozsvárt szokatlan hévvel és nagy érdeklődés mellett folyt le. Merza Lajost és dr. Fazekas Lajost kibuktatták. A 28 megválasztott közül egyharmada ellenzéki.

* **A »Katholikus Kör« ujéve.** A nagyvárad-i katolikus kör egyházi elnöke: Palotay László kanonok, az új év alkalmából meleg hangon táviratilag fejezte ki a kör nevében üdvözlését s jókívánatait báró Gerliczy Ferencz, a kör világi elnökének. A nemes báró még a tegnapi nap folyamán a következő sürgönyben válaszolt:

Nagyságos Palotay László kanonok urnak, mint a katolikus kör elnökének

Nagyvárad

Meghatva szíves megemlékezésök által őszinte köszönetet mond s Nagyságodnak és a kör minden egyes tagjának legboldogabb új évet kíván

Br. Gerliczy Ferencz.

Ugyancsak tegnap a kath. kör választmánya tisztelgett Palotay László egyházi elnöknel. A tisztelgőket Dúsz László v. főügyész, a kör világi alelnöke vezette. Szívből üdvözölte Palotay Lászlót s midőn a kör iránt eddig tett fáradozásait, áldozatkészségét megköszönte, kérte, hogy jóindulatát, pártfogását a jövőre se vonja meg. Palotay László szívből köszönetet mondott az üdvözlésért s jóakaró támogatását ígérte.

* **Uj plébános.** Daray Mátyás sályi-i r. kath plébános hosszú évtizedeken keresztül buzgó lelkipásztora volt híveinek. Az agg lelkész nemrég állásáról lemondott s nyugalomba vonult. A megüresedett plébániára a káptalan mint kegyur Tarнай Károly lelkészt választotta meg s dr. Schläuch Lőrincz bíbornok

püspök őt nevezte ki. Ő Eminenciája tegnap adta át az új plébánosnak a kinevezést. Plébániáját holnap, január 2-án veszi át.

* **Vasárnapi népszerű felolvasások.** A város több előkelő vezérférfiának közreműködésével a téli hónapokban (kísérletekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről. Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános műveltséget előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a községi polgári iskola helyiségben tartatnak. A fontos kulturális ügy érdeméhez képest ezen előadásokra az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Holnap vasárnap délelőtt 11—12 óra közt Fehér Dezső olvas fel »Ujságirók és ujságolvasók« czimén.

Uj regényünk. Regényrovatunkban egy új és hosszabb regény közlését kezdjük meg pár nap múlva, ez alatt a czim alatt: Üzlet és szerelem. Uj regényünk nem a mai divatos, ugynevezett problematikus regények sorából való, nem téved el az olvasóval a lélektani rejtélyek utvesztőibe, hanem keresetlenül, vonzó költői előadásban adja elő tárgyát. A darab színhely az ősi Hanza-város: Hamburg. Nem kis érdekességet ad a regénynek ezen nagy világ város kereskedelmi életének festése, a bürák szereplőnek bemutatása. A büszke hamburgi patriczius a czopfos családi hagyományok és az érdek szempontjából akarja megoldani fiának szívügyét, a mi ellentétbe helyezi az apai zsarnokot fiaival. Ez képezi a darab meséjét és bonyodalmát. A szerelem nagy hatalma hőssé avatja az egyiket, a kinek jelleme megedződik az élet viharában, míg a másik nem állja meg a szerelem próbáját és feláldozza szívét egyéni jólétének. Ez az ellentét érdekesen domborodik ki a regény folyamán. A darab magyarosságáért és élvezetőségeért — plexünk ismert tolla kezességéig.

* **Nagyvárad népesebbé 1897-ben.** Nagyvárad város közegészségügye az elmúlt 1897. évben elég kedvező volt. Az anyakönyvi hivatal naponként tölti be egymásután a kék, zöld, szürke lapokat, a melyekből így év végén pontos statisztikát lehet összeróni. Az 1897. év születési száma kedvezőtlenebb néhány nyal, mint az előző 1896. évi, azonban a halálozások száma hasonlíthatatlanul kedvezőbb. Az 1897. évben Nagyváradon született 1593 gyermek (1896-ban 1622) — meghalt 1188 egyén (1896-ban 1386.) Tehát az 1897. évben 405-tel többen születtek, mint a menyien elhaltak (1896-ban 236-tal multa felül a születés száma a halálozásokat.) Az anyakönyvi hivatal kék könyve is emelkedést mutat. Az anyakönyvvezető előtt az 1897. évben 302 pár jelentette ki házasságra lépését, míg 1896-ban csak 282 volt ezek száma.

* **Tisztelgés a tanker. főigazgatónál.** Nátafalussy Kornél tanker. kir. főigazgatónál az új év alkalmából tegnap számosan fejezték ki őszintén érzett üdvözlésüket. A főigazgatói tisztelt karon kívül küldötségileg tisztelgett a helybeli kath. főgymnázium és az állam főreáliskola tanári kara az illető igazgatók vezetése alatt. Ezenkívül a tankerület többi középiskolái is hozzájárult eme üdvözlésükhöz.

* **500 drága küldemény.** Hiába, csak nincs a huszárnak párja. Népszerű lehet minden fegyvernem; de a huszároké az elsőség, minden vonalon. A király-gyakorlatoknak szomorú végső epizódja volt, mikor a Pálffy huszárok elköltöztek Bécsbe; messze, idegenbe. Mennyi könnyet, mennyi sóhajást okozott ez a szomorú helyesere. Azt csak mindennek tudója, tudja! — Azonban élénk világot vet a katonaság és polgárság közötti jó viszony mi voltára a postai statisztika. Beszéljenek a számok. Hivatalosan konstatált tény, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából, nem kevesebb, mint

500 (mondj és ird: Ötszáz) posta küldemény indult utba Nagyváradról a Bécsben állomásozó Pálffy-huszár ezrednek! — Kell ennél több? Hej, Pálffy huszárok, Pálffy huszárok! Miért is kellett nektek ismét elmennetek? Vilmos huszárok, Eldorádóba jöttetek!

* **Leköszönt segédlelkészek.** A tegnapi hivatalos nyomán közöljük, hogy Popovics Vazul és Popovics Mihály a nagyvárad 4. honvéd gyalogezredhez beosztott tartalékos honvédség lelkészek, a rendfokozatoknak való lemondásuk elfogadása mellett a gyakorlattétel alól és a honvédségből felmentettek illetve elbocsátottak.

* **Tűzoltóságunk fejlesztése.** A városi tűzoltóság e hó folyamában két taggal szaporított azon ezelől, hogy a tűzrendészet érdekében oly fontos figyelő toronyőrség és a távol eső velencei város részben külön fiók tűzőrség rendszeresítették. Mindkét őrség az új év napján 1898. év január 1-sején kezd meg működését. A torony-őrség az újavárosi ev. ref. templom keleti tornyában tart szolgálatot, külön távbeszélővel van a főőrséggel összekötve, — az őrséget két városi tűzoltó látja el, kik állandó őrködést gyakorolnak a város felett a torony erkélyéről. A régi toronyőrség ezáltal megszűnik, — új évtől fogva tehát a tekintélyes »koka« harang lesz a város veres kakassa, azon fog elhangzani az első tűzjel-kongatás vesz esetén. Kívánjuk minél kevesebbszer hallja e hangokat a város közönsége. — A várad-velencei fiók-őrség is ma nyitattik meg — és mivel a velencei polgárság ez új intézményt üdvözölni óhajtja, bizonyos ünnepélyességgel fog az megtörténni. — Az őrség délután fél öt órakor vonul fel. Az őrtanyán vár reájuk az önkéntes tűzoltóság, a parancsnoksággal a főparancsnok beiktatja az őrséget, — a velencei polgárok pedig megvendégelik a tűzoltókat. Mindkét intézmény jelentékeny segélyére lesz a város tűzbiztonságának, — azért melegen üdvözöljük annak létesítőit.

* **A jégről.** A kettős ünnep alkalmával mindkét helybéli jégpályán nagy ünnepély lesz. A város ligetben meglesz tartva a szokásos újévi ajándék osztás. Mint általában mindig úgy ez alkalommal is bizonyára nagyon fogják felkeresni a városliget pompás jegét. A sporttéren szintén nagy ünnepély lesz. Mindkét napon délután 3-6 óráig katonai zene fog játszani.

* **A kis hid forgalma.** Most, mikor a villanyos vasut építéséért két cég pályázik, az egyik fél kíváncsi volt, hogy a kis hidon átlag naponként hány ember megy keresztül. Három napig számoltatták az embereket és a számolás eredménye nagyon meglepő. Az első nap 24, a második nap 23 és tegnap 25 ezer ember ment keresztül. Ez az óriási szám világosan mutatja, hogy milyen nagy szükség van Váradon a villanyos vasutra.

* **A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet»** által ez év elején nyitandó új évtársulat üzletreiszere a jegyzések már eddig is igen szép eredményt mutatnak. Különösen számosan jelentkeztek vidékiek a megye minden részéből, kiknek az által, hogy heti befizetéseiket a szövetkezetnek postai chegre forgalomban portómentesen utalhatják át, mód van adva, hogy ezen közhasznú intézmény tagjaivá lehessenek, s kötelezettségeiket minden nehézség nélkül teljesíthessék. Az új évtársulat első befizetési napja január 3-án hétfőn d. u. 3-5 óráig lesz, a mikor belépni óhajtók felvétetnek.

* **Szerencsétlenül járt munkás.** Megirtuk már a tegnapi számunkban Fodor Józsefnek az esetét. A szerencsétlenül járt embert a lezuhanó föld agyonnyomta és rögtön meg is halt. A rendőrség a nyomozást azonnal megindította és noha a jelenlevő munkások mind

annyian, azt vallották, hogy figyelmeztették Fodort, hogy menjen el és így az ő saját vigyázatlansága okozta halálát, a rendőrség az iratokat áttette az ügyészséghez a további nyomozás végett, mert nem lehetetlen, hogy a munkaadó hanyagul járt el.

* **Meghívó.** A magyar agrár és járadék bank által a szőlők felújítására nyújtott kedvezményes kölcsönök felvételi módozatairól a városház tanácsstermében az 1898. évi január 2-án délelőtt 1/2 11 órakor tartandó ismertető előadásra a t. szőlőbirtokos urakat tisztelettel meghívom. Székely Sándor az agr. bank h. biztosa.

* **Ujévi üdvözlések megváltása.** Ujévi üdvözlések megváltása címén tek. Kunz József és társa cég a nagyvárad kereskedelmi kórodaegylet beteg s. p. részére 10 forintot ajándékozott; ezen nagybecsű adományért hálás köszönetét fejezi ki a nagyvárad kereskedelmi kórodaegylet b. s. p. igazgatósága nevében: Janky József s. k. elnök, Krugstein Izidor s. k. vezér-igazgató, Kugler Ferencz, s. k. pénztárnok.

* **Fiatol tolvaj.** Egy fiatal tizenhárom éves tolvajt fogtak el tegnap a rendőrök. Doln a Lajosnak hívják, a ki fiatal korának dacára már öt lopást követett el, illetve bizonyították rá, mert nem lehetetlen, hogy még többet is ki fog deríteni, az erélyes vizsgálat. Az utóbbi időben Katonavároson és környékén mindennapi volt a lopás. Régen keresték már a tettest, míg végre tegnap sikerült elfogni. Dolnára eddig a következő lopásokat bizonyították rá: Klein János kolozsvári utcza lakostól elvitt egy téli kabátot, Ferencz Ignác széna utcza lakostól két rud szalámit, Reich Gersonné szatőcstől egy csomag cukrot Nemes Ignácné kontójára Nuszbaum szatőcstől cukrot vett, és még ezenfelül egy eddig kinem derített helyről 75 db. szivart lopott. — A kihallgatásnál a fiu azt vallotta, hogy őt egy asszony Olasz Istvánné bujtotta fel a lopásra és hogy a lopást úgy követte el, hogy koldulni bement a boltokba és a hol nem volt bent senki, ott lopott. Olaszné mindent tagad, de lakásán megtaláltak a lopott cukorból és így nyilvánvaló színű a bűnössége. — Mindkettőjüket fogva tartották.

* **Tolvaj cigány asszony.** Kohn Izrael tegnap egy ösmerős cigány asszonynak egy libát adott át, hogy vigye haza, azonban a cigány asszony a libával megszökött. Kohn egy rendőrrel utánna ment és a téglavetőben meg is találták. Boka Ágnesnek hívják, aki eleinte azt mondta, hogy a libát tőle ellopták, míg később bevallotta, hogy eladta. A tolvaj cigányasszonyt a kir. ügyészséghez átkísérték.

* **Megkerült ékszer.** Megirtuk tegnapi számunkban azt a lopást, amit Lipcsei Gizella kárára követtek el. Tegnap a rendőrség elfogta a tettest és az ékszer is megkerült Klein zálogházából. A tettest Friedman Józsefnek hívják, aki már több ízben követett el hasonló cselekedetet.

* **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét** Neumayer Lipót bőr-, viaszkosvászón- és linoleum-különlegességek gyári raktárára Budapest, VI. Váci-körut 1. sz. Kevesen ismerik még nálunk ezen rendkívül praktikus, szép és olcsó cikkeket mint: asztal- és szekrényterítők, kész női- és gyermek kötények, tárcza-kendők, asztaltutók, szekrény-csipkék stb. mind viaszkosvászónból. Kaphatók továbbá ezen elsőrendű czégnél minden minőségben és színben viaszkos vásznak, parkettek, gummi-ágybetétek, valódi linoleum szőnyegek és amerikai bőrvásznak is butorok bevonására. Értesítések és minták ingyen és bérmentve.

Az idő előhaladása miatt az összes téliárak ugymint alsóruhák, harisnyák, keztyűk, utazó pokróczok rendkívül leszállított áron kaphatók. RÓTH M. utóda kalap és férfi divat üzletében, ahol kizárólag karlsbadi cipők kap-

hatók a legujabb bál ingek és nyak-kendők nagy választékban megérkeztek.

Előfizetési felhívás.

Negyedik évfolyamát kezdi ma a »Tiszantul«. A nagy közönség megismerte, megszerette és felkarolta a lapot. Nincs szükség azért hosszas programra.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk helyeselni és támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokraczia jogtalan követelése ellen — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld és a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Lapunk előfizetési ára újévtől kezdve 2 frttal magasabb lesz ugyan, de még mindig olcsóbb bármelyiknél.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

MULATSÁG.

A harmadik jogásztély. Csak néhány nappal ezelőtt zajlott le a Zöldfában a jogászok második estélye. Az estély oly fényesen sikerült, hogy az minden várakozást felülmúlt. A rendezőség ezen buzdulva elhatározta, hogy a harmadik estély e hó 18-án tartják meg a Zöldfában. Az estélyre már most nagyban folyik az előkészületek, mert a rendezőség azt akarja, hogy ez az estély még fényesebben sikerüljön mint az előző. Az előjelekből ítélve ebben a reményében nem is fog csalatkozni a rendezőség.

Táncvizsga. Folyó hó 8-án a Fekete Sas nagytermében nagy táncvizsga lesz. A táncvizsgára a következő meghívót adta ki: Meg-

hívó. O nagysága Földessy Károlyné és Hegedüs Gézáne urnók védnöksége, valamint Sára Miklós táncztanító vezetése alatt álló táncziskola tánczvizsgájára, mely 1898. január 8-án a Fekete Sas nagytermében fog megtartani. Kezdeté este 7 órakor. Belépti-díj: Személy-jegy 1 frt. Család-jegy 2 frt. Gyermekek-jegy 50 kr. Karzat 50 kr. Műsor: 7—9 óráig 46 kis növendék a következő műtánczokat fogja bemutatni görögtűzfény mellett. 1. »Duna habtünder« II. jelenet. I. jelenet: Tündérek a habok között. II. jelenet: Tündérek táncza. Tündékirályné Hegedüs Erzsike. 2. Matróz táncz »Nap és Föld« balettből 2 jelenet. I. jelenet: Csónakázás a tengeren. II. jelenet: Matrózok táncza. 3. Magyar solo »Csárdás« balettből 12 figura. 4. Pas des quatre, »Faust« operából. 5. Korcsolya-táncz. 6. Torjador vals et spanyol. 7. Graczianna. 8. Sir Roger, angol játék táncz. 9. Kreitz-polka. A habtünder névsora: Fényes Mártha, Hegedüs Ilonka, Hegedüs Erzsike, Hegedüs Margitka, Kovács Margitka, Ragány Juliska, Trenhauser Rózsika, Hegyesi Erzsike, Szolkovy Margitka, Kaáli Nagy Elma, Földessy Margitka, Tolnay Julán, Gréger Ilonka, Grenecz Piroška, Puskás Irén, Kostyát Jenni, Bary Olga, Mészáros Karola, Réthy Irén, Kovalik Mariska, Kovalik Erzsike, Rozslay Margit, Rozslay Erzsike.

A rendezőség felkéri mindazokat, a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy a névsorban levő leánykák szüleihez forduljanak.

SPORT.

Hajtóvadászat Nagy-Harsányban. Holnap Nagy-Harsányban nagy hajtóvadászatot rendez a helybeli vadásztársulat. A vadászon igen sokan vesznek részt és így annak sikere már biztosítva van.

Igazságszolgáltatás.

Orosz Gábor bűnügye.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, 1897. decz. 31.

Orosz Gábor bűnügyében a tárgyalást tegnap befejezték és délben kihirdette a törvényszék elnöke Nagy József az ítéletet, mely szerint Orosz a szándékos emberölés büntetésének kísérletében bűnsnek mondja ki és ezért tíz hónapi börtönre ítélte, míg feleségét felmentette.

Orosz az ítéletet egészen egykedvűen fogadta, felebezett és azután szilárd léptekkel távozott a tárgyalási teremből — haza ment a törvényszék ideiglenesen szabadlábra helyezte.

A felesége pedig könyekre fakadt, mikor kihirdették az ítéletet, hogy fel van mentve. Meglátszott a szép asszonyon, hogy sokat, nagyon sokat szenvedett a börtönben az alatt a néhány hónap alatt amíg fogva volt.

A fegyver szakértő véleménye.

A tárgyalás legelején kihallgatták Károly Antal, a Kalenda cég megbizottját, akitől Orosz a kérdéses revolvert megvette. A szakértő véleménye az, hogy a kosárba egészen nem fért be a revolver egy hasonló nagyságú be is mutatott és az valóban nem fért bele a kosárba.

A tanut a törvényszék megeskedte vallomására.

A utolsó tanu.

A törvényszék a fegyverszakértő után kihallgatta Glück Adolfot a korcsma tulajdonosát, hogy megállapítsa azt, hogy mennyi sört ivott meg Orosz a kérdéses estén. Glück a feltett kérdésekre azt válaszolta, hogy ő nem tudja, mert a korcsmája bérbe van kiadva.

A tanut megeskedték vallomására.

A vádbeszéd.

Az utolsó tanu kihallgatása után az elnök megadta a szót az ügyésznek, aki előterjesztette a vádat:

A beszéde elején a cselekménnyel foglalkozott, azután áttér az Orosz védekezésére. Azt állítja, hogy Orosz semmi esetre sem lőtt önvédelemből, mert azt megczáfolja az, hogy Orosz biztosan lőtt, hogy már előbb fenyegetőzött, hogy a beidézett tanuk mindannyian azt valják, hogy Oroszt senki sem bántotta. A vádlottak mindig másképen vallanak, azoknak vallomása nagyon aggályos. Hogy Orosz milyen biztosan lőtt, azt bizonyítja, hogy a ló néhány nap mulva megdöglött és hogy olyan magasan lett találva, mint a milyen magasan van az emeer melé.

Oroszné bűnösségét szintén igazolják a tanuk, akik látták, hogy Oroszné átadta a revolvert és hallották amint biztatta férjét.

A három jelentkezett tanu vallomását aggályosnak mondja és azokat el nem fogadhatja.

Mindezeknek alapján kérte Orosz Gábort a szándékos emberölés kísérletében bűnsnek kimondani, a feleségét pedig mint felbujtót.

A nagyhatású és sikerült beszéd után dr. Várady Zsigmond előterjesztette a

védbeszédet.

A védő szintén tényállással kezdte beszédét. Felhozza, hogy a szesz milyen hatással van az emberre, hogy az elveszi minden akarat erejét. De az emberek a részegségben nem egyformák. Rendesen háromféleképpen nyilatkozik az meg. Vagy elérzékenyedik a részeg és vitatja az elkövetett és el nem követett hibáit és vétkeit, vagy garázdálkodik, összetör mindent amit csak lehet, vagy pedig beleköt mindenkibe, amint mondani szokás, beleköt még az élőfába is.

A védő a vádlottat ezen emberek között számítja. Kitészik az Orosznak egész cselekedetéből. Bele köt egy emberbe, mert az nem akar inni, azután tovább megy és beleköt egy másikba, a ki neki semmit sem csinált.

Hogy Orosz részeg volt, azt a tanuk igazolták.

Azután a jelentkezett tanukról szólt. Azt mondja, hogy azok megesküdtek vallomásokra és úgy azokat el kell fogadni.

Ezek a tanuk pedig igazolták, hogy Oroszt csakugyan megtámadták és így ő önvédelemből lőtt.

Oroszné ártatlanságát a tanuk beigazolták, de igazolja azt a következmény is, hogy Oroszné akkor ért oda, mikor a verekedés már javában folyt, azt a tanuk mind egyértelműleg igazolták. Azt pedig még csak fel sem lehet tételezni, hogy egy józan asszony, aki ösmerte férje életét, az revolvert adjon a kezébe, mikor részeg.

Kérte végül Oroszra a legenyhébb büntetést, Orosznéra pedig a felmentést és mindkettőjüknek az azonnal való szabadlábra helyezést, mivel a vádlottnak négy árva gyermeke minden támasz nélkül van.

A védő beszéde után a törvényszék visszavonult ítélethozatalra.

Mig bent tanácskoztak, kint a tárgyalóteremben nagy volt az izgatottság.

A nagyszámu haligatóság kíváncsian várt az ítéletet.

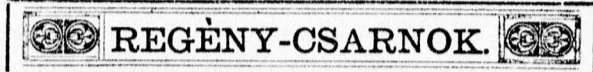
Mintegy háromnegyed órai tanácskozás után hirdette ki Nagy József elnök az

Ítéletet,

mely szerint a törvényszék Orosz Gábort a szándékos emberölés kísérletében és a kihágásban bűnsnek mondta ki és ezért elítélte tíz havi börtönre, öt forint pénzbüntetésre és három évi hivatal vesztésre ítélte, míg nejét felmentette. Ezenkívül elrendelte a törvényszék mindkettőjüknek azonnali szabadlábra helyezését és a bűnjeleknek a kiadását.

Az ítélet hirdetés után az elnök röviden előterjesztette az indokolást, majd megkérdezte a feleket, hogy bele nyugodnak-e az ítéletbe, Orosz Gábor erre kijelentette, hogy fellebbez, a felesége megnyugodott, az ügyész szinte felebbezett.

Orosz Gábor és nejét még délben szabadon engedték.

ISOTTA

Történeli novella Cantu Caesartól.

Ford: Gusztáv.

Mintán minden el volt határozva az esküvőhöz, Morone Mailandba utazott.

Ne is kérdezték, milyen volt Isotta szive a következő napokban. Morone volt az első, kihez az igazi rokonszeny, egy nemes szív tisztelete fűzte volna. Mindenképen magához akarta lánczolni, de az utálta, megvetette őt, megvetette egy névtelenért, a kinek semmije sem volt szépségén kívül.

— Semmije, csak szép! — Oh nem! Van benne olyasmi is, mi benne nincs: erény. Én nem nyujthattam volna neki oly tiszta kezét, minte leány, nem adhattam volna oly tiszta szívét. — Egyedül erénye . . . mi e leány erénye? Nekem köszönhet mindent: én fogadtam be, mikor mindenki elhagyta; megőriztem atyja titkát, kit egyetlen szavammal megsemmisithettem volna, meg kellett volna semmisítenem — s a hálátlan elrabolja tőlem legdrágább kincsemet!

Hűtlen! Boszum utól ér, még pedig oly borzasztó mértékben a hogy csak megérdemled.

— De mégis: hűtelenség . . . bosszu . . . Mit tud ő az én szerelméről? . . . Mivel bántott meg? . . . Oh bár még egyszer lehetnék olyan szegény leány mint ő, olyan gondatlan, azon gondolatoktól ment, melyek éjjel nappal üldöznek, — nyugtot nem hagynak soha! Boldog ártatlanság! ki adhat vissza nekem! Mit lehet a romlatlan fiatalság örömeivel, az első szerelemmel összehasonlítani?

És ezt én soha sem élveztem bűn nélkül, én boldogtalan! Estella élvezni fogja. Azonban ezzel szemben én majd bosszumnak örvendek kétszeresen! Oh mily édes, midőn számítjuk a pillanatokat, melyeket még ellenségünk élni fog; ha tudjuk, hogy közel a halálhoz, a nélkül, hogy ő sejtene, aztán egy sóhaj — semmi több. Ah semmiféle kéj nincs oly édes mint ez, semmiféle hang mint ez . . . én már hallottam és ki akadályozhat meg, hogy még egyszer hallhassam, hogy ennek a büszke lánynak szép fűrtjeit gyász fátjóllá változtassam? — De mégis hiszen vendégem, én fogadtam ide, feltétlenül bizik bennem, szabad-e elárulnom? De hát nem ő gyalázott meg előbb? Vajjon azok a jótétemények, miket vele elkövettem, kötelességem voltak-e? A törvény szava nem erősebb-e, mint e könnyen muló érzés? És a törvény nem azt parancsolja-e, hogy a lázadó Boldone Poliderot ki kell szolgáltatni? Jaj neki! Mért ne tenném?! Nem árulom-e el a császárt, ha másképp teszek?

Mint háborgó tenger verték a hullámokat Isotta szívében e gondolatok, de azért sem gomba, sem szeretetre méltó nem volt Estellához. Ez azzal volt elfoglalva, hogy rendezgette, csinálgatta a mire szüksége lesz. Időről időre felbeszakítá munkáját s a várurnő keblére borult:

— Oh egyetlen édes oltalmazóm, milyen jó vagy! Minden boldogságomat neked köszönhetem.

Isotta nevetett, nevetése azonban nem

tudta elrejtteni szíve gyötrelmeit. Némelykor sirásra fakadt a síró gyermekkel, de ugyanekkor előtört keble mélyéből a gyűlölet s bosszúért kiáltott.

Mult az idő; végül közeledett a nap, melyen Moronának vissza kellett térnie s a mennyegzőt megtartania. A lovagot estére várták.

— Fogadására Estella a legszebb ruháját ékszerait vette fel s így jelent meg a várurnó szobájában; hozzá sietett s szívből jövő tiszta örömmel így kiáltott fel:

— Oh mily boldog vagyok nemes urnóm! Az ég áldjon meg!

Ez azonban távol volt attól, hogy Estella gyengédségét viszonozza; Isotta kifejtette magát karjaiból. A leány boldogsága minden keserűségét felkorbácsolta s az első pillanatban iszonytalt taszította el magától; azután megszorította karját, úgy, hogy az fájdalmasan felszisszent.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Ujévi üdvözetek.

Budapest decz 31. (Saját tud. táv.)
Apponyi udvarnagy és neje a budai kir. palotában este 8 és 10 óra között fogadták a királyi pár nevében az ujévi üdvözeteket. — Ma dedig Apponyit és Horánszkyt Hodossy, Kossuthot Meszlényi, Zichy Nándort pedig Molnár üdvözli.

A helyzethez.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.)
Most már bizonyos, hogy a kormány Lukács indítványára elhatározta, hogy rendeletet nem bocsát ki, hanem az előforduló vitás ügyekben utasítja az illetékes közegeket, hogy mikép járjanak el. Az Osztrák-Magyar-Bankkal pedig egyszerűen megállapodást kötöttek, hogy ha valaki a bankjegyeket mégis vonakodnék elfogadni, azokat törvényes tallérokka váltják.

Nagy szerencsétlenség.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
A belgyógyászati klinika pinczejében gázömlés történt. 8 órakor Bokor Pál portás és Ördög János segédgépész gyertyával lementek. Óriási detonáció támadt. 500 ablak betört, a mennyezet beszakadt, a szobák ajtai kicsapódtak, az utcán járók földreestek, a szomszéd utcák épületeiről a vakolat lehullott. A portás meg a gépész súlyosan megsebesültek. 10 órakor felásták az aszfaltot, de később betömték.

A »Reuter« demontije.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
A londoni esti lapokban közölt ama hírekkel szemben, hogy az admirális szándék behívni a tartalékos tengerészeket, a Reuter-ügynökség kijelenti, hogy hivatalos körökben beszerzett információk szerint semmi jel sincs, amely ezt a föltevést csak legcsekélyebb mértékben is indokolná.

Koch Róbert-ről.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
A »National Zeitung« értesülése szerint Koch Róbert orvos-tanár egyelőre nem tehetett eleget az indiai kormány meghívásának, hogy Indiába jöjjön az állati-

és emberi ragályos betegségek tanulmányozására. Koch ugyanis valószínűleg még sokáig, talán egy évig marad Német-Keletafrikában.

Weyler tábornok tiltakozása.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.)
Weyler tábornok tiltakozásának közzétételét Madridban nemzetközi okokból eltiltották.

Az angol munkás sztrájk.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.)
New-Yorkból távirják: A gépipari munkaadók kiküldöttjei ma gyűlést tartottak, amelyben határozati javaslatot fogadtak el, mely helyesli a londoni választmány eljárását és az e hó 17-iki konferencián kifejtett nézetekkel kapcsolatban kijelenti, hogy a jelenlegi munkaóra-számot nem lehet leszállítani. E határozat megszünt a fegyverszünet a munka-adók és munkások között.

Német hadihajók Algár előtt.

Algir, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
A »Deutschland« és »Gefion« hadihajók ma délelőtt csekély távolságban elhaladtak a kikötő előtt. A »Deutschland«, a mely a tengernagy lobogót vonta fel, 21 üdvölvést adott. Az admirális ütege viszonozta az üdvözetet, mire a német hajóraj keleti irányban tovább ment.

Az afrikai harcztérről.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
Jó forrásból való hírek szerint Fashodát francia apedicziók szállták meg. A benszüllöttek azt mondják, hogy a francziák gyorsan nyomulnak elő a Niluson. E mozdulatok magyarázzák meg az itteni katonai körök izgatottságát és azt, hogy Omdermant újra okkupálni fogják az angolok.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági szózat a gazdákhöz.

(a. é.) Dessewffy Aurél gr. az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke karácsonyra szózatot járult az ország gazdaközönsége elé. Szózatának nagy jelentősége van ma, mikor az összetartásra, az együttműködésre, az egy irányú és egyöntetű munkásságra olyan nagy szükség van a gazdasági, a politikai és szociális élet minden vonalán.

Dessewffy gróf tömörülésre hívja fel gazdatársait. A magyar gazdák szövetsége megalakult, a gazdasági egyesületek országos szövetségre léptek s a gazdák szövetségei hivatva vannak képviselni a gazdákat, érdekeiket előmozdítani, nevükben harcolni a gazdasági politika és az élet érdekharczaiban, fenntartani a zászlót, mely köré a gazdának — ha meg akar élni a mai nehéz, válságos viszonyok közepette — tömörülnie kell.

A szózat azt kéri a gazdaktól, hogy adjanak tartalmat az egyesületeknek működésükkel. Az egyesületek, a szövetség megadták a formáit a gazdák akciójának. A tartalmat maguknak a fölhevásnak van célja és van jogosultsága.

Valaki talán azt fogja ellene vetni, hogy egy-egy gazdasági egyesület bizony működik, szépen és szorgalmasan dolgozik a gazdák javán, hogy a gazdák szövetsége már szociális és gazdasági politikai téren már szép eredményeket is képes felmutatni, hogy a szövetség urbi et orbi megindult és a legjobb úton van, stb. Igaz ez mind. De bizony-bizony Magyarország mintegy 12 millió földműves

után élő embere közül alig van száz-kétszáz, a ki tiszta lelkiismerettel elmondhatná magáról, hogy a gazdák boldogulásának szekerét ő is előbbre vitte egy arasszal.

A gazdasági egyesületek a legtöbb vidéken — a hol már jól működik az egyesület — egy szorgalmas, ambiciós titkárból s esetleg egy lelkes elnökből állanak, a hol nem jól működik, ott talán éppen ez hiányzik.

A szövetkezeti eszme, igaz, terjed, a szövetkezetek születnek, fejlődnek, az eszme lért hódít, de csak ott, a hol Károlyi Sándor gróf az ő hivatott csapatjával megjelenik, szól, tr, dolgozik, gyűlésez, buzdit, szervez. Ott, a hová a központ ezereke el nem jut, bizony a gazdák az ősi nembánomságban eltespednének addig, a míg az utolsó dobpergés el nem szedi a fejük fölül a cserepesfedeleket, a lábuk alól a termő földet.

A gazdák — hála a buzgó vezetők fáradhatatlan munkásságának — az utóbbi évben sokat vitytak ki maguknak, a mit évek előtt, még hi szóval mondtunk is, neveléssel fogadtak. Kivittak egyet, hogy mást ne is mondjunk, kivitták azt, hogy ma 1897. karácsonyan Dessewffy Aurél gróf azt mondhatja, hogy a kormány is szimpátiával viseltetik az ügyük iránt. Nem tréfádolog ez és nem rapszódikus, sporadikus jelenség. Az agrarizmus nem egy állam-ban hatalmába kerítette a kormányt, s hogy minálunk is megnyilatkozik a kormányzatnak valamelyes agrártörékvése, az egy lassu, de nevezetes és hatásaiban nagyon mérlegelendő átalakulása gazdasági politikáknak, uralkodó rendszerünknek.

De mindaz, ami eddig történt egy sikeres agitációnak könnyen elhalványuló eredménye maradna csakis, ha a gazdák nem tömörülnének egy testtel egy lélekkel a kitűzött zászló körül s nem adnák meg az agitációnak azt a jellegzet, melyet a nemzet egyöntetű akarata adhat csak meg.

A gazdáknak politikai és technikai eszközökkel kell most a megadott alapon tovább fejleszteniök érdekeik hálózatát és nemcsak fentartani az eddigi eredményeket, de hódítanunk kell ott, a hol eddig bevehetlennék tartották a várakat.

A szövetkezeti alakulás legszélesebb körű fölkarolása és istápolása — így szól a fölhevás — adja a legtöbb eszközt és veti meg a jövő idők leghatalmasabb és legbiztosabb munkásságának alapját. A gazdasági egyesületeknek az önszegetség elvére alapított szövetkezetek alakítására és működésére kell a legnagyobb gondot fordítani, hogy a magában gyámoltalan és a közvetítők legnagyobb mértékű kizsákmányolásának kitétt néprétegeket az olcsó hitel egyszerű és biztos megszerzéséhez, terményeiknek lehető kedvező értékesítése és szükségleti, fogyasztási cikkeinek előnyös beszerezhetése által, a vidéki pénz-, termény- és áruuzsoratól megmentsük, ezáltal gazdaságilag jobb helyzetbe hozván, erkölcsi tekintetben is emeljük a magyar népnek azt a részét, a mely számával, foglalkozásának kiterjedésével nemzetnek legbiztosabb vázát alkotja.

Szükség van erre azért is, mert a gazdasági válságot tetéző mezőgazdasági munkáskérdésnek előnyös megoldása minden egyéb törvényhozási intézkedésen kívül első sorban attól függ, hogy képesek vagyunk-e az állami föladatok körén kívül eső társadalmi ténykedéssel is a segítségre rászoruló néprétegek anyagi boldogulását előmozdítani. Ebben a munkálkodásunkban méltán kell számítanunk a kormányzat támogatására, a mit első sorban a már biztosnak jelzett szövetkezeti törvény életbeléptetésétől várunk. Ha a gazdasági egyesületek működésének intenzív tételére a gazdák a rendelkezésükre álló eszközöket fölhasználnák, méltán megvárhatják, hogy a kormányzat is, mely az egyesületek ügyei iránt a legutóbbi időkben eltagadhatatlan rokonszenvet tanusít, szintén rendelkezésükre bocsássa azokat az anyagi és szellemi eszközöket, a melyeket ma még a társadalmi szervezetek mellözésével használ föl az egyesületek által is követett célok elérésére.

Es nincs kétségem az iránt, hogy ez biztosan be is fog következni, ha a gazdák komoly törekvése a gazdasági egyesületek közhasznu működésének emelése iránt láthatólag

megnyilvánul. A céltudatos munkában való kitartásnak eredményei nem maradhatnak el, mint azt a legutóbbi évek tapasztalatai is igazolják. Azért a gazdasági egyesületek működésének hajnalán gazdátársaimhoz intézett szavaimat azzal a fölhívással zárom: tömörüljenek a gazdasági egyesületekben, melyek az ország anyagi föltételeinek érdekét szolgálván, nemzeti közfeladatot teljesítenek, nemzeti munkát végeznek s hazafias kötelességünk, hogy ebből a munkából erőnkhez képest mindnyájan kivégezzük a magunk részét. Az eredmény nem maradhat el!

Felhívás Biharmegye gazdaközönségéhez.

Egyesületünk 1897. márczius 17-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a télfolyamán a kisgazdák aklatása céljából a vármegye több nagyközségében szakszerű felolvasásokat és előadásokat rendez. Intelligens gazdaközönségünk körében ezen eszme nagy rokonszenvre talált s felkérésünkre többen vállalkoztak előadások és felolvasások tartására, úgy annyira, hogy egyesületünk azon szerencsés helyzetben van, miszerint a tél folyamán a vármegye 8 községében tarthat szakszerű előadásokat. Mult évi december hó 15-én tartott választmányi gyűlésünk végleg megállapította a tartandó előadások és felolvasások tervezetét és azok helyét. (A tervezetett közelebb fogjuk közölni.)

Midőn a felolvasások tervezetét a fentiben a t. gazdaközönségnek tudomására hozni szerencsénk volt, felhívjuk és felkérjük a t. gazdaközönséget, hogy saját érdekükben mentől számosabban jelenjenek meg a felolvasásokon.

Kelt a biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának Nagyváradon 1897. december hó 15-én tartott gyűléséből.

Szabó József,
egyl. elnök.

TÓZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

	Budapest, decz. 31.
Buza őszre	9.26
Buza tavaszra	12.02
Tengeri	5.40
decemberre	4.93
Rozs őszre	8.70
Zab őszre	6.38

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

	Budapest, decz. 31.
Osztrák hitel	351.90
Magyar hitel	381.0
Allamvasut	335.50
Déli vasut	89.25
Rimamurányi	245.—
Magyar jelzálog	271.—
Magyar leszámitoló	245.75
Villamos vasut	275.75
Salgótarjáni	602.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	390.75
Kereskedelmi bank	1411.—

Bécs, december 31.

	Bécs, december 31.
Osztr. hitel	351.85
Magyar hitel	381.—
Allamvasut	336.—

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. december 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 3/4%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.25
Italméltósági jog megváltási kötvény	101.25
Horvát szlavon földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tizzaszabályozási és szegedi sorsjegy-kölcsön	139.—
Osztrák járadék papírban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	121.75
Osztrák korona járadék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	142.75
Osztrák magyar bankreszvény	932.—
Magyar hitelbank részvény	380.—
Osztrák hitelintézeti részvény	352.40

Páris vista	335.50
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	588.70
London vista	120.10
Páris vista	47.66
20 márkás arany	17.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Minden jóismerőseimnek, barátainak és mélyen tisztelt vendégeimnek

boldog új évet

kivánok.

✱ **CZEGLÉDY SÁNDOR,** ✱

a »Zöldfa« szálloda bérloje.

Minden tisztelt vendégemnek, jóakarómnak és ismerősömnak ez uton kívánok

boldog új évet!

STERN SÁNDOR,

(5) 1-1 »Széchenyi« kávéház.

Minden egyes tisztelt vendégemnek, ismerőseimnek és jóbarátainak ez uton kívánok

BOLDOG ÚJ ÉVET.

Nagyvárad, 1898. január 1.

RÓTH JÓZSEF,

(4) 1-1 a »ZÖLDFA« kávéház bérloje.

Minden tisztelt vendégemnek, jóakarómnak és ismerősömnak ez uton kívánok

boldog új évet!

KLEIN MIKSA,

(2) 1-1 kávéház tulajdonos.

Minden jóismerőseimnek, barátainak és mélyen tisztelt vendégeimnek

boldog új évet

kivánok.

✱ **ROTH FERENCZ,** ✱

(1) 1-1 vendéglős.

Gummi
és

HALHÓLYAG

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára. Ára tuczonként eredeti párisi csomagolásban 80 krtól 8 firtig.

Megrendelések pontosan és discrétan eszközöltetnek.

KELETI J.

cs. és kir. szab. kötszer-gyár

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve zárt borítékban.

10 forintnyi megrendelésnél 15% árengedmény.

Az összes betegápoláshoz szükséges szerek és cikkekéről **képes árjegyzék** kívánatra szintén (3) 1-10 díjmentesen küldetik.

Butor kiárusítás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy nagyváradi fiók üzletem feloszlatom, ennél fogva a raktáron levő összes

BUTOROKAT

saját áron alul a meddig a készlet tart kiárusítom.

tisztelettel

Killer Ede,

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállító.

Tulhalmozott raktár miatt január 20-áig 25%-kal olcsóbb.

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

czipő és uridivat áruház

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Legnagyobb választék férfidivat cikkekben u. m.

legújabb divatu

KALAPOK

minden szín és alakban

legjutányosabb áron.

Továbbá

férfi, női és gyermek-czipőkben legnagyobb raktár.

FEHÉRNEMŰEK,

KESZTYÜK, NYAKKENDŐK,

SZAPPAN, ILLATSZER

s minden e szakmába vágó cikkek

dus választékban

s bámulatos olcsó áron kaphatók.

Telephon összeköttetés.